

Lieve gemeente,

Sta op, dat is het thema niet alleen van Pasen, maar voor de hele Veertigdagentijd.

Opstaan, in beweging komen, niet op je plek blijven zitten en in actie komen.

Het is een oproep, een appèl dat in de hele Bijbel klinkt, zowel in het Nieuwe als in het Oude Testament.

In het Nieuwe Testament kunnen we lezen dat Jezus dit heel vaak tegen de mensen zegt en ook in het Oude Testament komt het veel voor.

En waarom is dit nu zo belangrijk?

Waarom altijd maar opstaan en op weg gaan?

Het is toch prima in onze comfort zone, dus waarom daar niet gewoon blijven?

Waarom moeten wij opstaan en wat is opstaan en op weg gaan voor ons eigenlijk?

Wat zou dit voor ons kunnen betekenen?

Misschien dat de Bijbel ons daar ook een antwoord op geeft.

Één van de eerste mensen in het verhaal van de Bijbel tegen wie gezegd wordt dat hij in actie moet komen is Abraham.

Genesis 12 begint ermee.

In het Hebreeuws staan twee identieke woorden na elkaar, die hetzelfde betekenen: Ga en ga.

Ga in het kwadraat.

Ontzettend veel nadruk komt er zo te liggen op dit woordje ‘gaan’.

Sta op en ga, zou het goed kunnen betekenen.

Blijf niet zitten, maar ga op pad, ga weg uit je land, weg van je familie en weg van alles en iedereen waar je tot nu toe bij hoorde.

Letterlijk betekent het: Ga naar jezelf.

En dit “ga naar jezelf” kunnen we op verschillende manieren uitleggen.

Het kan zijn: ga voor jezelf, ga ten behoeve van jezelf, voor je eigen welzijn.

Soms moeten wij het verleden los laten, om de toekomst aan te kunnen pakken.

Loslaten wat ons vasthoudt en in de weg zit om verder te kunnen.

Abraham moest afscheid nemen van alles waar wij normaliter aan gehecht zijn: onze familie, ons land en onze geboorteplaats, ons ouderlijk huis.

Hij ging een reis maken weg van het vertrouwde en bekende naar het onbekende en vreemde.

En uiteindelijk zal hij erachter komen dat hij iets heeft bereikt dat hij niet op een andere manier had kunnen bereiken.

Zo werd “ga voor jezelf” tot geloof in wat je kunt worden.

We kunnen het vertalen met: Heb er vertrouwen in.

Maar je kunt dat “Ga in het kwadraat” ook lezen als “Ga met jezelf”.

Neem jezelf en je overtuigingen mee.

Voor Abraham betekende dit iets heel praktisch: juist omdat hij door vele landen reisde liet hij zien dat de God waar hij in geloofde niet beperkt bleef tot één land.

Veel mensen geloofden in die tijd dat de werkzaamheid van hun goden beperkt was tot één plek.

Abraham is een andere God op het spoor.

Niet de God van de vruchtbaarheid en de eigen potentie, de god die alleen met de seizoenen meebeweegt.

Maar een God die vóór het begin en achter het einde van alle bestaan gezocht moet worden.

Geen God waar je een beeldje van kunt maken om neer te zetten, maar een God die meetrekt door de tijd en door de landen.

En dat is iets nieuws.

Ga met jezelf betekent daarom: met je overtuigingen, met je manier van leven en met je geloof.

Je vertrouwen en je houvast in het leven, hou dat vast en neem dat mee.

Een andere manier van lezen van dit ‘ga naar jezelf’ kan zijn dat je het leest als: ga jezelf ontdekken, maak een ontdekkingsreis wie je zelf bent.

Aan Abraham werd gevraagd om alles achter te laten wat hem had gevormd en had gemaakt tot degene die hij was.

Alles wat bij zijn identiteit hoorde, de plek waar hij woonde en de familie waar binnen hij geboren was, dat alles ging hij nu achter zich laten om als het ware opnieuw te beginnen en om zichzelf te vinden.

Wie was hij nu eigenlijk zelf, zonder al die banden en structuren waar hij aan vast zat?

Maar er is nog een vierde interpretatie en die gaat erom dat alleen iemand die bereid is om al datgene los te laten dat bepalend is voor hem of voor haar, dat die een vrije keuze kan maken waarin hij of zij gelooft.

Al de dingen die ons beïnvloeden, de plaats en de positie waar we zijn geboren, onze familie, cultuur en maatschappij, al die vaste patronen waar we in zitten, als we die los kunnen laten dan kunnen we een vrije keuze maken.

Een keuze in vrijheid hoe we willen leven en welke God we willen dienen.

En voor Abraham gold dat hij een andere God op het spoor was dan de goden van de mensen om hem heen.

Een God die hij in vrijheid wilde dienen.

Het zijn vier verschillende interpretaties, die vooral hierin overeenstemmen dat ze alle vier zeggen: Ga naar jezelf betekent dat je datgene dat je vasthoudt en op zijn plaats houdt, dat je dat loslaat en achter je laat.

Alles wat een mens voorspelbaar maakt en onvrij.

De sociale druk, de familie gewoontes, de omstandigheden waarin je werd geboren, de vaste patronen.

Laat deze natuurwetten achter je.

Want een mens wordt niet alleen bepaald door deze wetten van de natuur.

Wij zijn vrij om zelf keuzes te maken.

Natuurlijk spelen economische, biologische en psychologische factoren een rol in ons menselijk gedrag.

Maar met voldoende verbeelding en moed kunnen we daar bovenuit stijgen en Abraham deed dat.

Hij kon niet langer geloven in het leven als een eeuwige kringloop van opgaan, blinken en verzinken.

Het is alsof iemand hem wegroept uit die ring waarin het bestaan besloten ligt en waar in wezen niets nieuws te verwachten is omdat alles komt zoals het komen moet en alles gaat zoals het gaat.

Maar het gaan waartoe Abraham werd opgeroepen betekent ook dat je bereid bent een vaak eenzame tocht te gaan maken.

Dat je de bereidheid en de moed hebt om anders te zijn.

Om je te verzetten tegen de afgoden van de gangbare cultuur.

U kent vast wel het verhaal dat Abrahams vader, Terach een winkel had in afgodsbeelden.

Op een dag als Terach er niet is, slaat de jonge Abraham al deze beelden in stukken op het grootste beeld na.

De stok waarmee hij de beelden kapot had geslagen zet hij in de hand van dit ene overgebleven afgodsbeeld.

Als zijn vader thuiskomt en vraagt wie alle beelden kapot heeft geslagen, wijst Abraham naar het grootste beeld en geeft dat de schuld.

Waarop Terach zegt: “Neem me niet in de maling, dat kan niet.

Afgodsbeelden kunnen niets doen.”

Waarop de jonge Abraham verbaasd vraagt: “maar waarom vereert je hen dan?”

Dit verhaal vertelt dat Abraham al van jongs af aan voor zichzelf nadacht en geen genoegen nam met de gewoontes en gebruiken die om hem heen normaal waren en algemeen aanvaard.

Hij had de moed om anders te zijn en om de afgoden van zijn tijd uit te dagen.

En dat is het appèl dat er vanaf toen werd gedaan op de nakomelingen van Abraham, het volk Israël en op Jezus, die één van hen was.

En via Jezus wordt het appèl op ons gedaan.

Het appèl om de moed te hebben om anders te zijn, om de afgoden van de tijd uit te dagen, welke afgoden dat dan ook zijn en welke tijd het ook is.

In een tijd waarin er veel goden zijn, betekent het in één Schepper geloven, die ook de God van de geschiedenis is.

In een tijd van slavernij betekent het dat je die status quo die er is in de naam van God, dat je weigert die te accepteren.

En dat je die status quo in plaats daarvan uitdaagt in de naam van God.

In een tijd waarin de macht wordt verheerlijkt betekent het werken aan een maatschappij die geeft om de machtelozen, de wees en de weduwe.

In een tijd van onwetendheid betekent het appèl om anders te zijn dat je investeert in onderwijs.

Als oorlog de norm is dan betekent het streven naar vrede.

In tijden van individualisme zoals tegenwoordig het geval is, betekent het dat we niet zijn wat we bezitten maar wat we delen.

Niet wat we kopen maar wat we geven.

Dat er iets is dat meer is dan onze wensen en verlangens namelijk de oproep die tot ons komt, zoals die tot Abraham kwam, van buiten onszelf.

De oproep om een bijdrage aan de wereld te leveren.

Om anders te zijn en om tegen de stroom op te roeien als dat nodig is.

Dat betekenen de woorden Sta op en ga.

Dat heeft Jezus voorgedaan en voorgeleefd en daarin mogen we proberen hem na te volgen, hoe lastig dat ook is.

Opstaan en op weg gaan, anders durven zijn, tegen de stroom ingaan.

Om net als Abraham en Sara trouw te blijven aan de stem die ons roept.

Wat nog opvalt aan de reis van Abraham en Sara is de richting waarin zij reizen.

Normaliter vertrekken mensen naar een plek met goede economische vooruitzichten om daar een beter bestaan op te bouwen.

In het geval van Abraham en Sara gebeurde dit niet.

Zij gingen juist een andere kant op in een tegenovergestelde richting.

Mesopotamië was in die tijd de meest ontwikkelde samenleving die er bestond, zowel cultureel als economisch.

Het was de bakermat van onze beschaving, het schrift is hier uitgevonden en de eerste steden zijn hier gebouwd.

Vandaar dat de richting van Abrahams reis goed beschouwd niet logisch is.

De reden hiervan is dat de waarden van het cultureel en economisch florerende Mesopotamië op gespannen voet stonden met de waarden waarmee Abraham en Sara wilden leven.

Daar wilden ze niet meer bijhoren want in hun hart hadden zij een andere stem gehoord.

Dat is de boodschap die zit in het verhaal van de reis van Abraham.

En het zijn deze verhalen uit de Bijbel die ook ons oproepen ons niet neer te leggen bij wat onvermijdelijk lijkt en wat nu eenmaal is zoals het is in de wereld om ons heen en in wat wij zien gebeuren.

Sta op, zegt de Bijbel, leg je er niet bij neer en ga in het kwadraat.

Amen